

Az tás könyve

Magyar
városok, gyógy
és üdülőhelyek
nyaralásra al
kalmás községek

Bihar vármegye

AZ UTAS KÖNYVE

MAGYAR UTAZÁSI KÉZIKÖNYV ÉS UTMUTATÓ

VÁROSOK, GYÓGYFÜRDŐK, ÜDÜLŐ- ÉS
NYARALÓHELYEK, EGÉSZSÉGÜGYI, SPORT-
ÉS TURISZTIKAI INTÉZMÉNYEK

RÉSZLETES ISMERTETŐJE

A KÖNYV ALAPÍTÓJA:

GRÓF SZÉCHÉNYI KÁROLY

AZ OMWE ORSZÁGOS ELNÖKE

TERVEZŐJE:

KAFFKA KÁROLY

ny. őrnagy, az OMWE ügyvezető igazgatója

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁGA:

PRAZNOVSZKY IVÁN

ny. m. kir. rendkívüli követ, meghat. miniszter

Dr. TERSZTYÁNSZKY JENŐ

belügyminiszteri osztálytanácsos

Dr. BOGSCH ALADÁR

Máv. igazgatóhelyettes, kormányfőtanácsos

Dr. EGYED FERENC

ny. min. tan., a Magyar Városok Idegenforgalmi
Közp. vezetője

TÓTH LAJOS

a Balatoni Intézőbizottság titkára

Dr. ifj. GOSZTHONY MIHÁLY

ügyvéd

SZVIEZSÉNYI ZOLTÁN

ny. miniszteri tanácsos,
a Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi
Bizottság ügyvezető igazgatója

HARSÁNYI ZSOLT

író, az OMWE alelnöke

ZILAHY DEZSŐ

Budapest Szlov. Idegenforgalmi Hivatalának
igazgatója

Dr. KUNSZT JÁNOS

a Rudas gyógyfürdő vezető-orvosa

KUBÁNYI REZSŐ

statisztikai tanácsos

RUDNYÁNSZKY LÁSZLÓ

tanár, festőművész

1935

KIADJA: AZ ORSZÁGOS MAGYAR WEEKEND EGYESÜLET

UTANNYOMÁS TILOS (MINDEN JOG FENNTARTVA)

43.644

TÁJÉKOZTATÓ

„AZ UTAS KÖNYVE“ TELJES PÉLDÁNYA 740 OLDAL TERJEDELEMBEN 640 KÉPPSEL, 2 TÉRKÉPMELLÉKLETTEL TARTALMAZZA:

a) Magyarország városainak, gyógy- és üdülőhelyeinek, nyaralásra alkalmas községeinek leírását, a jelen füzetben közölt hasonló adatokkal és beosztással.

b) Országos címjegyzékekben összefoglalva: Ásvány- és gyógyvizeket, ásvány- és gyógyvizű fürdőket, vizgyógyintézeteket, üdülőhelyeket, szanatóriumokat, kórházakat, klinikákat, könyvtárakat, idegenforgalmi szerveket, összes sport és turisztikai alakulatokat.

c) Autobuszjáratokat, bevásárlási forrásokat városok és helységekint.

NYERS VÁSZONKÖTÉSSEN ÁRA 9 PENGŐ 70 FILLÉR.

FÜZETEKRE OSZTVA AZ ALÁBBIK SZERINT KAPHATÓ:

	Pengő
1. Buda-Pilisi hegyvidék és a Nagy Magyar Alföld Duna-Tisza-közi része	2.—
2. Dunántul	2.50
3. Duna-Tiszától északra fekvő hegyvidék	1.50
4. A Nagy-Magyar-Alföld (Duna-Tisza köze nélkül)	1.—
5. Abauj-Torna vármegye	0.20
6. Bács-Bodrog vármegye és Baja thj. város	0.20
7. Baranya vármegye	0.40
8. Békés vármegye	0.20
9. Bihar vármegye	0.20
10. Borsod-Gömör és Kishont k. e. e. vármegyék	0.40
11. Csanád-Arad és Torontál k. e. e. vármegyék	0.20
12. Csongrád vm., Hódmezővásárhely és Szeged thj. városok	0.40
13. Fejér vármegye	0.40
14. Győr-Moson és Pozsony k. e. e. vármegyék	0.40
15. Hajdu vármegye	0.40
16. Heves vármegye	0.40
17. Jász-Nagykun-Szolnok vármegye	0.20
18. Komárom és Esztergom k. e. e. vármegyék	0.40
19. Nógrád és Hont k. e. e. vármegyék	0.40
20. Pest-Pilis-Solt-Kiskun várm., Budapest szföv. és Kecskemét thj. városok	1.50
21. Somogy vármegye	0.40
22. Sopron vármegye	0.20
23. Szabolcs és Ung k. e. e. vármegyék	0.20
24. Szatmár-Ugocea és Bereg k. e. e. vármegyék	0.20
25. Tolna vármegye	0.20
26. Vas vármegye	0.40
27. Veszprém vármegye	0.40
28. Zala vármegye	0.50
29. Zemplén vármegye	0.20
30. Budapest székesfőváros	1.50
31. Győr szab. kir. thj. város	0.20
32. Székesfehérvár thj. város	0.20
33. Miskolc thj. város	0.20
34. Szeged szab. kir. thj. város	0.20

B I H A R V Á R M E G Y E

VÁRMEGYEI SZÉKHELY: BERETTYÓÚJFALU

NYARALÁSRA ALKALMAS (BESZERVEZETT) KÖZSÉGEK:

	oldal
Berettyóújfalú (folyóparti)	673
Komádj	675
Sarkad (folyóparti)	676

FELVILÁGOSÍTÁST NYUJT:

AZ OMWE BIHAR VÁRMEGYEI OSZTÁLYINTÉZŐEGE,
BERETTYÓÚJFALU.

ÜGYVEZETŐ: DR. JELENITS ISTVÁN ÁRVASZÉKI ÜLNÖK

BERETTYÓÚJFALU

Községháza

10.896 lakosu nagyközség, Bihar vármegye székhelye. Budapestről való távolsága 214 kilométer. A Nagy Magyar Alföld keleti részén, a Berettyó partján fekszik. Tengerszín feletti magassága 97 méter.   Vizellátása artézi kutakból történik. Villanyvilágítás van a községben. Közvilágítása jó.

Középületei: Téli gazdasági iskola; községháza; ref. és róm. kat. templomok, iskolák és papi-lakok; m. kir. postahivatal; m. kir. honvédlaktanya; csonka Bihar vármegye székháza; vármegyei közkórház, vármegyei lisztviselőtelep; leventeház és strandfürdő; Napközi Otthon.

Nevezetességei: Vesszőfonásra, gyékényfonásra, szalmafonásra és vászonszövésre kiterjedő háziipar. Látványosak, de egyben nagy gazdasági jelentőségűek országos vásárai, különösen a Tiszántúlon legnagyobb méretű jószágvásárai, melyeken sokszor 1000-en felül állítják ki a járlatokat.

Műemlék: Érdekes műemlék is van a község mellett. A Budapest—Nagyvárad vonalon egyetlen Árpádkori templom; a Csonkatorony. Megtekintésre érdemesek: a vármegye levéltára, továbbá a község szobrai és a vármegyeházán elhelyezett festmények.

KÖZLEKEDÉS

Vasuton a Budapest—Püspökladány—nagyvárad-i vasútvonalon 5 óra alatt érhető el. **Vasútállomás** a községben.

Autobuszon: A Debrecen—komádi vonalon közlekedő autobus Berettyóújfalun halad át, Debrecennek tehát közvetlen autobus-összeköttetése van Berettyóújfalúval. Távolság Debrecenről Berettyóújfalú vasútállomásáig 39 km. Autobusz-viteldíj Debrecenről Berettyóújfalúig 3 P 20 fillér, retourjegy 5 P 80 fillér, weekendjegy oda-vissza 3 P 20 fillér, érvényes szombat déltől hétfő délig.

Autón: A Debrecen—Temesvár—Báziás közötti állami út halad át a községen. **Négy benzinkut** van és egy hordozható benzintartály.

LAKÁS ÉS ELLÁTÁS

Szálloda (vendéglővel): Lisztes Lajos szállodája vendéglővel: 18 tiszta padolt szoba. Minden szobába pótágyat is állíthatnak. Napi penzió 5 P.

Vendéglők: 1. Vajda Mihály vendéglője, 45 személy befogadására alkalmas. Ebédmenü 1 P, vacsora 80 fillér, napi ellátás háromszori étkezéssel 2 P. 2. Klein Ármin vendéglő (azelőtt Gottfried). Ebédmenü 1 P, vacsora 80 fillér. — Egy napra négyszeri étkezéssel 3 P.

Csonka
Bihar vm.
székháza

FÜRDŐZÉS

A Berettyón szabadfürdő. A Leventeház udvarán strandfürdő 25 méteres medencével, napozó poronddal és büffével. Kabinok.

KÓRHÁZ

Berettyóújfalun van csonka Bihar vármegye gróf Tisza István-kórháza. (Herpály 1.) Osztályok: belgyógyászat, sebészeti, szülészeti és nőgyógyászati, gyermek- és tüdőosztály. A belgyógyászat, sebészet, szülészeti és nőgyógyászat a főépületben, a gyermekosztály és a tüdőosztály külön-külön pavillonokban van elhelyezve. Huszonhét szobában összesen 147 ágy. Fekvőcsarnok, diathermia, solluxlámpa, hydrotherápia, röntgen (therápiás és vizsgálati), aseptikus és septikus műtő, szülészoba, sterilizáló készülék, ruha- és ágynemű-desinfektor, szénsavas fürdő. Vizsgálatra: bakteriológiai, kémiai laboratórium, röntgen, anyagcsere-vizsgálat, serológia, 600 kötetes orvosi szakkönyvtár bel- és külföldi folyóiratokkal. Árak: elsőosztályu ellátás egyágyas különszobában napi 6 P; másodosztályu kétágyas szobában vagy többágyas kiskórteremben napi 5 P; harmadosztályu napi 4 P 50 fillér. Igazgató-főorvos: dr. Nagy Géza egyetemi magántanár.

A községben van ezenkívül még 10 orvos, akik között több szakorvos és két gyógyszerész.

SZÓRAKOZÁS ÉS SPORT

Állandó mozi, kaszinó, több tennispálya, uszoda, koresolya-, futball- és atlétikai pálya, időszakonként színház is.

KIRÁNDULÓHELYEK

Kisebbségi kirándulások: A csonkatoronyhoz és a Berettyóhoz. A Berettyón fürdőzés mellett horgászni, csónakázni lehet.

Nagyobb kirándulások: A szoanszéd Bakonszeg községbe Bessenyei György testőrirő, a magyar felvilágosodás korának megindítója lakóházához és temetkező helyéhez; vitéz Kádár István sírjához. Továbbá Gáborján községbe a Berettyóparti kiserdőbe

FELVILÁGOSÍTÁST NYUJT

Az OMWE képviselője: Szuhaneck Károly Berettyóújfalu, Kálvin-tér 8. szám.

KOMÁDI

Utcarészlet

9.698 lakosu nagyközség, Budapesttől 245 km-re. 🚊 🚗 🚏 🏠 🏠 🏠 🏠 Négy darab kútjából vizü ártézi-kútja van. Villanyvilágítás van, este a villanyszolgáltatás ½11 óráig tart.

KÖZLEKEDÉS

Vasutállomása: Komádi, a községtől 3½ km-re van. **Autobuszon:** Autobuszközlekedés van. Reggel 5 órakor indul, Berettyóujfalu pályaudvarra érkezik 6.30-kor, csatlakozás vasuttal Budapest és Nagyvárád felé; Debrecenbe érkezik 7.55-kor. Onnan vissza indul 17.25-kor; Berettyóujfalu pályaudvarra érkezik 18.50-kor s Komádiba érkezik 20.29 órakor. **Benzinkut** van a község belterületén.

LAKÁS ÉS ELLÁTÁS

Szálloda (vendéglővel): Kohn Adolf szállodája 2 tiszta szobával és vendéglővel. Napi penzió 3.50—4 P. Községi vendéglő és szálloda Makai József hérlő kezelésében, 3 tiszta, padlós vendégszobával és vendéglővel; napi penzió 3.50—4 P. **Vendéglők:** Megyeri József polgári vendéglője igen jó konyhával; napi ellátás háromszori étkezéssel 2.20 P, ebéd 1.20 P. Csizmadia Sándor polgári vendéglője jó magyar konyhával; napi ellátás 2—2.50 P.

FÜRDŐZÉS

A Sebeskörösnek a román határtól Komádi határán végigvonuló mintegy

25 kilométeres szakaszán, jó homokos-tenekü vízben, homokzátonyokkal is bíró, igen jó szabad fürdőhelyek csónakázás és halászás a helybeli halásztársasággal hetenkint egyszer. Körösparton nyáron weekend-sátrak felállíthatók.

EGÉSZSÉGÜGY

Négy orvos és két gyógyszerár helyben.

SZÓRAKOZÁS ÉS SPORT

Színház, társaskör, tennispálya, tekepálya stb. Mozi minden vasárnap. Uri kaszinó.

KIRÁNDULÁSOK

A szegedi kendergyár helybeli kenderkikészítő telepe (3 km). Körös folyó. Nagybölonyi Bölony József szilaspusztai kastélya (melyet a Népszínház nyugdíjalapja most örökölt) igen szép parkkal és berendezéssel. Komáditól kocsin, jó uton 17 km Néhai gróf Tisza István geszti kastélya, igen szép parkkal, kocsin jó uton 20 km. Az ugrai 1000 holdas halastó, 16 km, kocsin igen jó uton.

FELVILÁGOSÍTÁST NYUJT

Az OMWE képviselője: Pap Béni községi vezetőjegyző, Komádi.

SARKAD

Utcarészlet

12.233 lakosu szinmagyar nagyközség. Bihar vármegye legdélibb sarkában, a Fekete-Körös erdőkkel szegélyezett partján, sík vidéken fekszik. Budapesttől 230 km távolságra, tengerszín feletti magassága 92 méter. Vízellátását 5 artézi-kut és 4 nortonkut szolgáltatja. Villanyvilágítás. ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ Ref., róm. kat. és izraelita templomok.

Nevezetessége: A történelmi kutatások adatai szerint a község még a török hódoltság előtti időben keletkezett. Sarkadi Ilona volt várának urnője. A vár romjai még ma is láthatók a községen keresztül folyó patak partján.

KÖZLEKEDÉS

Vasuton a Békéscsaba—Kötegyán—vésztői vonalon érhető el. A vasutállomás a községtől félkilométernyire fekszik, kövezett uton érhető el.

Autóval törvényhatósági uton közelíthető meg.

Benzinkut a piactéren.

LAKÁS ÉS ELLÁTÁS

Szálloda: „Hungária”-szálló és vendéglő 3 szobával. Teljes napi penzió, háromszori étkezéssel 3—4.50 P-ért kapható.

Vendéglők a szállodai vendéglőkön kívül az Ipartestületi, „Otthon” és „Jobb, mint otthon” vendéglőkben olcsó ellátás biztosítható.

Fizető vendégellátás: A Körös partján épült, villaszerű épületekben egész nyáron át bérelhető lakás. Ár megegyezés szerint.

FÜRDŐZÉS

Strandfürdője a Körös balpartján, mintegy 1000 holdas erdő mellett létesült.

FELVILÁGOSÍTÁST NYUJT

Az OMWE képviselője: Csöresznyés József ny. társ. pénztárnok.

EGÉSZSÉGÜGY

A községtől 7 km-re, a Fekete-Körös mentén nyert elhelyezést a József-szannatórium egészségügyi intézet. 10 orvos és 2 gyógyszerész van a községben.

SZÓRAKOZÁS ÉS SPORT

Szép kávéház, kaszinó, mozgóképszínház. Kossuth-liget és egyéb szórakozóhelyek.

KIRÁNDULÁSOK

A kanyargó Körös melletti séta nemcsak egészségügyi szempontból értékes, de a legszebb alföldi tájképeket tárja a szemlélő elé, gyönyörű kilátás nyílik a bihari, valamint a világosi hegyekre. Nevezetes kirándulóhelye az országosan ismert s a községtől pár km-nyire fekvő Remetei-csárda, nagykiterjedésű erdő közepén, a Fekete-Körös partján, strandfürdővel. Általában a község egyike a Magyar Alföld legszebb fekvésű, természeti szépségeiben gazdag községeinek.